

પ્રશ્નબેંક

વિષય – સંસ્કૃત

પ્રથમ સત્ર

પ્રકરણ : 1 થી 4

વર્ષ : 2025 – 26

**ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને
તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર**

ધોરણ – 7

ધોરણ - 7

અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ

સમાવિષ્ટ એકમ - 1 થી 4

Sn715	સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દોનું અનુલેખન કરે છે.
Sn716	સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દો સાથેના વાક્યોનું અનુલેખન કરે છે.
Sn717	સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દોનું શ્રુતલેખન કરે છે.
Sn718	સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દો સાથેના વાક્યોનું શ્રુતલેખન કરે છે.
Sn723	ચિત્રોના આધારે તે વસ્તુનું નામ કે ક્રિયા ઓળખે અને સંસ્કૃતમાં લખે છે.
Sn719	પાઠ્યપુસ્તકના આધારે તેમજ વ્યાવહારિક ભાષા, ફકરા, કાવ્યપંક્તિ વગેરેના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે છે.
Sn725	ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશના આધારે સંસ્કૃતભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરે છે.
Sn722	સરળ ગુજરાતી શબ્દો તથા વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરે છે.
Sn726	કંઠસ્થ કરેલ સુભાષિત કે પદ્યના કોઈ ભાગનું લેખન કરે છે.

વિષય - સંસ્કૃત
ધોરણ - 7 (પ્રથમ સત્ર)
સમાવિષ્ટ એકમ - 1 થી 4
અ. નિ. - Sn715 - સરળ જોડાક્ષર યુક્ત શબ્દોનું અનુલેખન કરે છે.

અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્ર. - 1 આપેલા શબ્દોનું અનુલેખન કરો. (પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

1. નમસ્કાર:
2. સ્યૂત:
3. રુપ્યકાણિ
4. પ્રાપ્તમ્
5. દંશસ્વભાવ:
6. પ્રાપયતિ
7. વૃક્ષસ્ય
8. સન્તુષ્ટ:
9. સસ્યમ્
10. સઙ્ગણકમ્
11. અગ્નિપેટિકા
12. કલ્યાણમ્
13. ગોષ્ઠમ્
14. કઙ્કતમ્
15. સમૃદ્ધ:

16. स्वस्थानम्
17. श्वानभयम्
18. आगच्छति
19. ध्यायामि
20. कृत्रिमदन्तावलिः
21. यन्त्रम्
22. पूजास्थानम्
23. लङ्घयते
24. अध्ययनम्
25. पुस्तकालयम्
26. तुष्यति
27. पर्यङ्कः
28. बुद्धिविनाशाय
29. नमस्तस्यै
30. कन्दुकः

અ. નિ. Sn716 - સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દો સાથેના વાક્યોનું અનુલેખન કરે છે.

ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્ર. - 1 આપેલાં વાક્યોનું અનુલેખન કરો. (પ્રશ્નદીઠ 2 ગુણ)

1. સર્વદા શુભં કરોતુ કલ્યાણમ્।
2. કૃષ્ણઃ પટ્તુઃ લઙ્ઘયતે ગિરિમ્।
3. એતસ્મિન્ આસન્દે સ્યૂતઃ અસ્તિ।
4. મમ વર્ગખણ્ડે દણ્ડદીપઃ અસ્તિ।
5. સઃ આકાશે અત્ર તત્ર ગચ્છતિ।
6. ભવાન્ વ્યર્થશ્રમં મા કરોતુ।
7. પક્ષી અનન્તરં સ્વસ્થાનં ગચ્છતિ।
8. તુષ્યતિ કૃષકઃ ગચ્છતિ ગોષ્ઠમ્।
9. સન્તુષ્ટઃ પક્ષી ઋષિસમીપમ્ આગચ્છતિ।
10. તસ્ય કુક્કુરસ્ય દંશનસ્વભાવઃ અસ્તિ।
11. યા દેવી સર્વભૂતેષુ વિદ્યારુપેણ સંસ્થિતા।
12. તતઃ અઙ્કાનાં ગણનાજ્ઞાનં ભવિષ્યતિ।
13. વૃક્ષસ્ય અધઃ ઋષિ વૈદ્યર્ષિઃ વાગ્ભટ્ટઃ અસ્તિ।
14. ભવતિ સમૃદ્ધિઃ મનુકુલવૃદ્ધિઃ।
15. દીપજ્યોતિઃ પરં બ્રહ્મ દીપજ્યોતિર્નમોસ્તુતે।
16. મસ્તકસ્ય ઉપરિ વ્યજનં ભ્રમતિ।
17. એકમ્ એવ પ્રશ્નં પૃચ્છતિ।
18. કાર્યાલયે અધિકારી આસન્દે ઉપવિશતિ।
19. ત્વયા કિયત્ ધનમ્ પ્રાપ્તમ્?

20. अहं प्रतिदिनं परमानन्दमाधवं वन्दे।
21. तं दृष्ट्वा जनाः उपहासं कुर्वन्ति।
22. तत् दृष्ट्वा वारंवारं छात्रः उत्पतति।
23. एतत् पुस्तकं मानसिकविकासाय पठतु।
24. श्वानभयं न कदाचित् अनुभवतु।
25. नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः।
26. भवान् प्रतिदिनं मम गृहे आगच्छतु।
27. चौरद्वयं वित्तकोषे लुण्ठनं करोति।
28. मम भार्या मम भोजनस्य पश्चात् एव भोजनं करोति।
29. एका एव कृत्रिमदन्तावलिः अस्ति।
30. युवकः क्रीडार्थं क्रीडाङ्गणं गच्छति।

અ. નિ. - Sn 717 - સરળ જોડાક્ષરયુક્ત શબ્દોનું શ્રુતલેખન કરે છે.

અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન 1 – શિક્ષક શુદ્ધ ઉચ્ચારણથી શબ્દો બોલશે અને વિદ્યાર્થીઓ તે શબ્દોનું લેખન કરશે.
(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

- 1) આસન્દ:
- 2) સ્યૂત:
- 3) તક્રમ્
- 4) પર્યંક:
- 5) વ્યજનમ્
- 6) નિશ્ચેણિ:
- 7) સમ્માર્જની
- 8) રન્ધ્રિકા
- 9) દણ્ડદીપ:
- 10) પત્રભાર:
- 11) ઉપનેત્રમ્
- 12) આમ્રફલમ્
- 13) કૃષક:
- 14) ગ્રાહક:
- 15) કઙ્કતમ્
- 16) વૃષભ:
- 17) વૃદ્ધિ:
- 18) ગોષ્ઠમ્
- 19) સમૃદ્ધિ:
- 20) વૈદ્યર્ષિ:
- 21) પચ્ચાશત્
- 22) શ્વાન:
- 23) યન્ત્રમ્
- 24) દન્તાવલિ:

- 25) लुण्ठनम्
- 26) अन्धकारः
- 27) दुग्धम्
- 28) जम्बूफलम्
- 29) निम्बूकम्
- 30) खर्बूजः

અ. નિ. - Sn718 - સરળ સંસ્કૃત જોડાક્ષરવાળા યુક્ત શબ્દો સાથેનાં વાક્યોનું શ્રુતલેખન કરે છે.

ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન - 1 શિક્ષક વાક્યોનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કરશે વિદ્યાર્થીઓ શ્રુતલેખન કરશે.
(પ્રશ્નદીઠ 2 ગુણ)

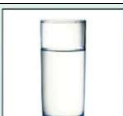
1. एषः आसन्दः अस्ति।
2. वृक्षशायिका शयनं करोति।
3. एषः कन्दुकः अस्ति।
4. एषः दण्डदीपः अस्ति ।
5. बालिका दुग्धं पिबति।
6. काकः द्वारं द्वारम् अटति।
7. सर्पः नकुलसमीपम् आगच्छति।
8. मेधो वर्षति तदा नीरं प्रवहति।
9. कृषकः गोष्ठं गच्छति।
10. कृषकः सस्यं रोहति।
11. कृषकः संतुष्टः भवति।
12. ग्रामे समृद्धिः भवति।
13. बालिका गृहकार्यं करोति।
14. शृगालः वनं गच्छति।
15. कुक्कुरः उच्चैः भषति?
16. छात्रः गुरुसमीपम् आगच्छति।
17. बालकः क्रीडाङ्गणे ક્રીડતિ।
18. सिंहः स्वस्थानं गच्छति।

19. चोरः लुण्ठनं करोति।
20. सर्पभयं न अनुभवतु।
21. चटकः वनं गच्छति।
22. कृपया एकं चषकं ददातु।
23. छात्रः वार्तालापं करोति।
24. श्वः अतिथिः आगमिष्यति।
25. बालकः सहायतां करिष्यति।
26. धेनुः ऋषिसमीपम् आगच्छति।
27. पक्षी स्वस्थानं गच्छति।
30. मयूरः वृक्षे उपविशति।
31. छात्रः प्रश्नं पृच्छति।
32. बालकाः उपहासं कुर्वन्ति।
33. सचिनः अल्पं भोजनं करोति।
34. साधुः अत्र तत्र भ्रमति।
35. वेदान्तः पुस्तकं पठति।

અ. નિ. - 723 - ચિત્રોના આધારે તે વસ્તુઓનું નામ કે ક્રિયા ઓળખે
અને સંસ્કૃતમાં લખે છે.

હેતુલક્ષી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન 1 - ચિત્ર જોઈને યોગ્ય વિકલ્પ ફરતે ☐ કરો. (પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

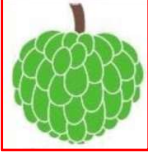
1		આસન્દ:	ઉત્પીઠિકા	કપાટ:	ફલકમ્
2		તાલ:	સમીકર:	સમીર:	સ્થાલિકા
3		ભ્રમણભાષ:	કરદીપ:	સઙ્ગણકમ્	ગણનયન્ત્રમ્
4		માર્જક:	શ્વેતક:	માપિકા	પત્રભાર:
5		પુસ્તકમ્	લેખની	સ્યૂત:	પેટિકા
6		પર્વત:	નદી	સમુદ્ર:	ક્ષેત્રમ્
7		દીપદણ્ડ:	કરદીપ:	દીપ:	પિઞ્જ:
8		ચમસ:	ચષક:	સ્થાલિકા	શરાવ:
9		કટ:	કરવસ્ત્રમ્	સ્નાનવસ્ત્રમ્	યુતકમ્
10		કન્દુક:	લોહગોલકમ્	સૂર્ય:	મોદકમ્
11		વૃક્ષ:	પર્ણમ્	પુષ્પમ્	ફલમ્
12		માપિકા	લેખની	શુચિકા	અઙ્કની

13		पुच्छम्	सम्मार्जनी	मार्जरी	अनामिका
14		विमानम्	लोकयानम्	नौका	द्विचक्रिका
15		सर्पः	वृक्षशायिका	काकः	मूषकः
16		योजिनी	पेटिका	अङ्कनी	अवकरिका
17		छुरिका	मापिका	पेटिका	पत्रपेटिका
18		जपमाला	हारः	सुवर्णमाला	मुद्रिका
19		योजिनी	रन्ध्रिका	संयोजिनी	सञ्चिका
20		छुरिका	अग्निपेटिका	पेटिका	पत्रपेटिका
21		युतकम्	उरुकम्	करवस्त्रम्	उपवस्त्रम्
22		कङ्कणम्	कङ्कतम्	सूत्रम्	कर्तरी
23		नेत्रम्	उपनेत्रम्	त्रिनेत्रम्	खनित्रम्
24		भ्रमणभाषः	दूरदर्शनम्	सङ्गणकम्	गणनयन्त्रम्
25		काष्ठः	सोपानम्	दोला	निश्रेणिः

પ્રશ્ન 2 - ચિત્ર જોઈને ખાલી જગ્યા પૂરો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

1		એતત્
2		એતત્
3		એતત્
4		એતત્
5		એતત્
6		એતત્
7		એતત્
8		એતત્
9		એષા
10		એષા
11		એતત્
12		એતત્
13		એતત્

14		एतत् ।
15		एतत् ।

પ્રશ્ન - 3 (A) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

	અ		બ
1		ક	યોજિની
2		ખ	વ્યજનમ્
3		ગ	કન્દુકઃ
4		ઘ	પત્રભારઃ
5		ચ	વૃક્ષશાયિકા

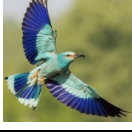
પ્રશ્ન - 3 (B) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

	અ		બ
1		ક	કૃષક:
2		ખ	વૃષભ:
3		ગ	મેઘ:
4		ઘ	હલમ્
5		ચ	નદી

પ્રશ્ન - ૩ (C) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ ૧ ગુણ)

	અ		બ
1		ક	વૃક્ષ:
2		ખ	ભોજનમ્
3		ગ	ઋષિ:
4		ઘ	પક્ષી
5		ચ	દ્વારમ્

પ્રશ્ન - 3 (D) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

	અ		બ
1	આપણિક:	ક	
2	શિક્ષક:	ખ	
3	છાત્ર:	ગ	
4	કુક્કુર:	ઘ	
5	ધનમ્	ચ	

અ. નિ. - Sn719 - પાઠ્યપુસ્તકના આધારે તેમજ વ્યાવહારિક ભાષા, ફકરા, કાવ્યપંક્તિ વગેરેના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે છે.

હેતુલક્ષી પ્રશ્નો

પ્ર. - 1 ગદ્યખંડ વાંચીને આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

ભારતદેશે દ્વાદશ જ્યોતિર્લિંગાનિ સન્તિ। તત્ર પ્રપ્રથમં જ્યોતિર્લિંગં ગુર્જરરાજ્યસ્ય સૌરાષ્ટ્રપ્રદેશસ્ય વેરાવલસમીપે સોમનાથે અસ્તિ। ચન્દ્રદેવેન જ્યોતિર્લિંગમિદં સ્થાપિતમસ્તિ। સોમનાથમન્દિરં વિશાલમસ્તિ। સોમનાથે બહૂનિ દર્શનીયાનિ સ્થલાનિ અપિ સન્તિ। સોમનાથં વયં નુમઃ।

1. ભારતદેશે કતિ જ્યોતિર્લિંગાનિ સન્તિ?

A) દશ B) એકાદશ C) દ્વાદશ D) પચ્ચદશ

2. પ્રથમં જ્યોતિર્લિંગં કસ્મિન્ રાજ્યે અસ્તિ?

A) ગુર્જરરાજ્યે B) મહારાષ્ટ્રરાજ્યે C) રાજસ્થાનરાજ્યે D) બિહારરાજ્યે

3. સોમનાથજ્યોતિર્લિંગં કસ્મિન્ પ્રદેશે અસ્તિ?

A) ચરોતરે B) સૌરાષ્ટ્રે C) કચ્છે D) ભાલે

4. સોમનાથસ્ય સમીપે કિં નગરમસ્તિ?

A) કર્ણાવતી B) ભુજ C) વેરાવલ D) નડીયાદ

5. કેન સોમનાથજ્યોતિર્લિંગં સ્થાપિતમસ્તિ ?

A) સૂર્યદેવેન B) વરુણદેવેન C) વાયુદેવેન D) ચન્દ્રદેવેન

ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્ર. - 2 આપેલી કાવ્યપંક્તિ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(પ્રશ્નદીઠ 2 ગુણ)

(1) મેઘો વર્ષતિ

પ્રવહતિ નીરમ્।

તુષ્યતિ કૃષકઃ

ગચ્છતિ ગોષ્ઠમ્॥

પ્રશ્નાઃ - 1. મેઘઃ કદા વર્ષતિ?

2. મેઘઃ વર્ષતિ તદા કિં પ્રવહતિ?

3. મેઘઃ વર્ષતિ તદા કઃ તુષ્યતિ?

4. સંતુષ્ટઃ કૃષકઃ કુત્ર ગચ્છતિ?

5. ‘ખેડૂત’ શબ્દ માટેનો સંસ્કૃત શબ્દ આપેલી કાવ્યપંક્તિમાંથી શોધીને

લખો.

(2) નયતિ ચ વૃષભં

હલમપિ વહતિ।

કર્ષતિ ક્ષેત્રં

વપતિ ચ બીજમ્॥

પ્રશ્નાઃ - 1. મેઘો વર્ષતિ તદા કૃષકઃ કિં નયતિ?

2. મેઘો વર્ષતિ તદા કૃષકઃ કિં વહતિ?

3. મેઘો વર્ષતિ તદા કૃષકઃ કિં કર્ષતિ?

4. મેઘો વર્ષતિ તદા કૃષકઃ કિં વપતિ?

5. ‘બળદ’ શબ્દ માટેનો સંસ્કૃત શબ્દ આપેલી કાવ્યપંક્તિમાંથી શોધીને

લખો.

(3) रोहति सस्यं

फलति प्रकामम्।

भवति समृद्धिः

मनुकुलवृद्धिः॥

प्रश्नाः – 1. मेघो वर्षति तदा कृषकः किं रोहति?

2. उपर आपेली काव्यपंक्तिमांथी ‘पुष्कल’ शब्द माटेनो संस्कृत शब्द शोधीने लभो.

3. मेघो वर्षति तदा किं भवति?

4. मेघो वर्षति तदा कस्य वृद्धिः भवति?

5. ‘धान्य’ शब्द माटेनो संस्कृत शब्द आपेली काव्यपंक्तिमांथी लभो.

प्र. – 2 आपेल इकरा परथी प्रश्नोना जवाब लभो.

(1) पक्षी द्वारं द्वारम् अटति। एकम् एव प्रश्नं पृच्छति ‘कोऽरुक्, कोऽरुक्, कोऽरुक्’। जनाः उपहासं कुर्वन्ति। कः अपि उत्तरं न ददाति। पक्षी निराशः भवति।

प्रश्नाः – 1. पक्षी कुत्र अटति?

2. पक्षी द्वारं द्वारम् अटति तदा जनाः किं कुर्वन्ति?

3. पक्षी द्वारं द्वारम् अटति तदा किं प्रश्नं पृच्छति?

4. ‘कोऽरुक्’ अर्थात् किम्?

5. कः निराशः भवति?

(2) पक्षी वनं गच्छति वृक्षे उपविशति च। वृक्षस्य अधः वैद्यर्षिः वाग्भट्टः अस्ति। पक्षी

पुनः पुनः वदति, ‘कोऽरुक्, कोऽरुक् इति।’ वाग्भट्टः शृणोति।

प्रश्नाः – 1. पक्षी कुत्र उपविशति?

2. वृक्षस्य अधः कः अस्ति?

3. पक्षी पुनः पुनः किं वदति?

4. અસ્મિન્ પરિચ્છેદે ઋષિઃ કઃ?

5. પક્ષી કુત્ર ગચ્છતિ?

(3) ઋષિઃ વદતિ, “હિતભુક્, મિતભુક્ ઋતભુક્” ઇતિ। અર્થઃ અસ્તિ, યઃ હિતકારી ભોજનં કરોતિ, યઃ મિતં ભોજનં કરોતિ, યઃ ઋતુ-અનુસારં ભોજનં કરોતિ સઃ એવ નીરોગઃ ભવતિ ઇતિ। સન્તુષ્ટઃ પક્ષી ઋષિસમીપમ્ આગચ્છતિ। સઃ ઋષિં નમતિ। અનન્તરં સ્વસ્થાનં ગચ્છતિ।

પ્રશ્નાઃ – 1. સન્તુષ્ટઃ પક્ષી કસ્ય સમીપમ્ આગચ્છતિ?

2. કઃ ઋષિં નમતિ?

3. યઃ ઋતુ-અનુસારં ભોજનં કરોતિ સઃ કીદૃશઃ?

4. ‘હિતભુક્’ અર્થાત્ કઃ?

5. ‘મિતભોજનમ્’ માટે ફકરામાં બીજો કયો શબ્દ પ્રયોજાયો છે?

(4) આપણિકઃ – (ગ્રાહકં પ્રતિ) એતત્ યન્ત્રં ક્રીણાતુ ક્રયણયોગ્યમ્ અસ્તિ।

ગ્રાહકઃ – તસ્ય કા વિશેષતા અસ્તિ?

આપણિકઃ – એતત્ યન્ત્રં ભવતઃ પચ્ચાશત્ પ્રતિશતં કાર્યભારમ્ અલ્પં કરિષ્યતિ।

ગ્રાહકઃ – તર્હિ કૃપયા દ્વે યન્ત્રે દદાતુ।

પ્રશ્નાઃ – 1. યન્ત્રસ્ય કા વિશેષતા અસ્તિ?

2. ‘બહુ’ ઇત્યસ્ય શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકઃ શબ્દઃ પરિચ્છેદે કઃ?

3. ‘દુઃકાનદાર’ શબ્દ માટેનો સંસ્કૃત શબ્દ પરિચ્છેદમાંથી શોધીને લખો.

4. ગ્રાહકઃ કતિ યન્ત્રાણિ ક્રીણાતિ?

5. ‘પચાસ’ને સંસ્કૃતમાં શું કહેવાય?

(5) एकदा चौरद्वयं वित्तकोषे लुण्ठनं करोति।

बहूनि रुप्यकाणि प्राप्नोति। गृहम् आगत्य वार्तालापं करोति।

प्रथमः चौरः – कियत् धनं प्राप्तं तस्य ज्ञानार्थं धनगणनां करोमि।

द्वितीयः चौरः – व्यर्थश्रमं मा करोतु। श्वः वर्तमानपत्रे वार्ताम् आगमिष्यति एव।

ततः गणनाज्ञानं भविष्यति।

प्रश्नाः – 1. चौरद्वयं किं करोति ?

2. चौरद्वयं लुण्ठनं कृत्वा किं प्राप्नोति?

3. कियत् धनं प्राप्तं तस्य ज्ञानं कथं भविष्यति?

4. चौरद्वयं कुत्र वार्तालापं करोति?

5. 'बेङ्क'ने संस्कृतभां शुं ङहेवाय?

(6) तत् वनम्। वने वृक्षाः सन्ति। वृक्षेषु खगाः निवसन्ति। खगाः कूजन्ति। हरिणाः

चरन्ति। हरिणशावकाः धावन्ति। जलं पिबन्ति।

सः सरोवरः। सरोवरे हंसाः विहरन्ति। कुसुमानि विकसन्ति। षट्पदाः भ्रमन्ति। ते
आचार्याः। ते सदाचारं बोधयन्ति। शिष्याः पठन्ति।

प्रश्नाः – 1. हंसाः कुत्र विहरन्ति?

2. खगाः कुत्र निवसन्ति?

3. सरोवरे किं विकसन्ति?

4. षट्पदाः कुत्र भ्रमन्ति?

5. के सदाचारं बोधयन्ति?

(7) रामः अयोध्यायाः राजकुमारः आसीत्। रामस्य गुरुः विश्वामित्रः आसीत्। एकदा विश्वामित्रः अयोध्याम् आगतवान्। विश्वामित्रः रामं यज्ञरक्षणार्थम् अकथयत् तदा रामः विश्वामित्रेण सह वनम् अगच्छत्। यज्ञस्य नाशाय ताटका आगच्छत्। ताटका रामेण सह युद्धम् अकरोत्। रामः ताटकायाः वधम् अकरोत्। राक्षसाणाम् अपि वधम् अकरोत्।

प्रश्नाः – 1. अयोध्यायाः राजकुमारः कः?

2. विश्वामित्रः कस्य गुरुः आसीत्?

3. विश्वामित्रः रामं किम् अकथयत्?

4. ताटका किमर्थम् आगच्छत्?

5. रामः कस्य वधम् अकरोत्?

અ. નિ. - Sn725 - ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશના આધારે
સંસ્કૃતભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યની રચના કરે છે.

અતિ દુંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન 1 - ઉદાહરણ મુજબ વાક્ય રચના કરો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

ઉદાહરણમ્ – પક્ષી અટતિ । (દ્વારમ્)

પક્ષી દ્વારં દ્વારમ્ અટતિ ।

1. વૈદ્યર્ષિ: ગચ્છતિ। (વનમ્)
2. કાક: વદતિ। (કોઽરૂક્)
3. સાધુ: પશ્યતિ। (તીર્થમ્)
4. શિક્ષક: પાઠયતિ। (વર્ગ:)
5. છાત્ર: વદતિ। (કક્ષ:)

પ્રશ્ન 2 – ઉદાહરણ મુજબ વાક્ય રચના કરો .

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

ઉદાહરણમ્ – મયૂર: ગચ્છતિ નૃત્યતિ ચ। (વનમ્, વૃક્ષ:)

મયૂર: વનં ગચ્છતિ વૃક્ષે નૃત્યતિ ચ।

1. અધિકારી ગચ્છતિ ઉપવિશતિ। (કાર્યાલય:, આસન્દ:)
2. રુગ્ણ: ગચ્છતિ ઉપવિશતિ। (નગરમ્, રુગ્ણાલય:)
3. ઋષિ: ગચ્છતિ ઉપવિશતિ। (વનમ્, આશ્રમ:)
4. અભિનેતા ગચ્છતિ ઉપવિશતિ। (દેશાન્તરમ્, વિમાનમ્)
5. ક્રીડક: ગચ્છતિ ઉપવિશતિ। (વિદ્યાલય:, કીડાઙ્ગણમ્)

પ્રશ્ન ૩ - ઉદાહરણ મુજબ શબ્દ રચના કરો.

(પ્રશ્નદીઠ ૧ ગુણ)

ઉદાહરણમ્ – દેશ: - દેશાન્તરમ્

૧. ગ્રામ: -
૨. વિદ્યાલય: -
૩. વિક્તકોષ: -
૪. કાર્યાલય: -
૫. વર્ગ: -

પ્રશ્ન - ૪ ઉદાહરણ મુજબ ક્રિયાપદોમાં પરિવર્તન કરો.

(પ્રશ્નદીઠ ૧ ગુણ)

ઉદાહરણમ્ – પઠતિ – પઠિષ્યતિ, પઠિષ્યામિ

૧. વદતિ -,
૨. લિખતિ -,
૩. ખાદતિ -,
૪. ક્રીડતિ -,
૫. ચલતિ -,

પ્રશ્ન - ૫ ઉદાહરણ મુજબ વાક્ય રચના કરો .

(પ્રશ્નદીઠ ૧ ગુણ)

ઉદાહરણમ્ – એતત્ અસ્તિ (પુસ્તકમ્, પઠનમ્)

એતત્ પુસ્તકં પઠનયોગ્યમ્ અસ્તિ

૧. એતત્ અસ્તિ (જલમ્, પાનમ્)
૨. એતત્ અસ્તિ (સ્થલમ્, ભ્રમણમ્)
૩. એતત્ અસ્તિ (પુષ્પમ્, ઘ્રાણમ્)
૪. એતત્ અસ્તિ (ભોજનમ્, ખાદનમ્)
૫. એતત્ અસ્તિ (યન્ત્રમ્, ક્રયણમ્)

અ. નિ. - Sn722 - સરળ ગુજરાતી શબ્દો તથા વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરે છે.

હેતુલક્ષી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

1. 'આ અમારું ઘર છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
A) एषः अस्माकं गृहम् अस्ति।
B) तत् अस्माकं गृहम् अस्ति ।
C) एतत् अस्माकं गृहम् अस्ति।
D) सः अस्माकं गृहम् अस्ति।
2. 'ખેડૂત ગૌશાળામાં જાય છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
A) कृषकः क्षेत्रं गच्छति।
B) कृषकः गोष्ठं गच्छति।
C) कृषकः वनं गच्छति।
D) कृषकः गृहं गच्छति।
3. 'ખેતરમાં અનાજ ઉગે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
A) क्षेत्रे सस्यं रोहति।
B) क्षेत्रे पुष्पं रोहति।
C) क्षेत्रे फलं रोहति।
D) क्षेत्रे ईक्षुः रोहति।
4. 'તે વારંવાર પૂછે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
A) सः एकवारं पृच्छति।
B) सः पुनः पुनः वदति।

- C) સઃ દ્વિવારં વદતિ।
D) સઃ પુનઃ પુનઃ પૃચ્છતિ।
5. 'તે લૂંટીને ભાગી જાય છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) સઃ લુણ્ઠનમ્ કૃત્વા હસતિ।
B) એષઃ લુણ્ઠનમ્ કૃત્વા ભ્રમણં કરોતિ।
C) સઃ લુણ્ઠનં કૃત્વા પલાયનં કરોતિ।
D) એષઃ લુણ્ઠનં કૃત્વા ગૃહમ્ આગચ્છતિ।
6. 'આ પુસ્તક ખરીદવા જેવું છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) એતત્ પુસ્તકં ક્રયણયોગ્યમ્ અસ્તિ।
B) એતસ્ય પુસ્તકં ક્રયણયોગ્યમ્ અસ્તિ।
C) તસ્ય પુસ્તકં ક્રયણયોગ્યમ્ અસ્તિ।
D) તત્ પુસ્તકં ક્રયણયોગ્યમ્ અસ્તિ।
7. 'જે ઓછું ખાય છે તે સ્વસ્થ રહે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) યઃ અલ્પં खादति सः स्थूलः भवति।
B) યઃ અલ્પં खादति सः स्वस्थः भवति।
C) યઃ અલ્પં खादति सः वृद्धः भवति।
D) યઃ અલ્પં खादति सः रुग्णः भवति।
8. 'ઋષિ વૃક્ષની નીચે બેસે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) ऋषिः वृक्षस्य समीपं उपविशति।
B) ऋषिः वृक्षस्य उपरि उपविशति।
C) ऋषिः वृक्षस्य अधः उपविशति।
D) ऋषिः वृक्षस्य वामतः उपविशति।

9. 'તે સંતુષ્ટ થાય છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) સઃ કુપિતઃ ભવતિ।
 - B) સઃ આનન્દિતઃ ભવતિ।
 - C) સઃ સન્તુષ્ટઃ ભવતિ।
 - D) સઃ ક્ષુધિતઃ ભવતિ।
10. 'શિયાળ વનમાં ફરે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) શૃગાલઃ વાટિકાયામ્ અટતિ।
 - B) શૃગાલઃ પર્વતે અટતિ।
 - C) શૃગાલઃ વને વસતિ।
 - D) શૃગાલઃ વને અટતિ।
11. 'ખેડૂત ખેતરમાં બીજ વાવે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) કૃષકઃ ઉદ્યાને બીજં વપતિ।
 - B) કૃષકઃ ક્ષેત્રે જલં સિન્ધતિ।
 - C) કૃષકઃ ઉદ્યાને વૃક્ષં વપતિ।
 - D) કૃષકઃ ક્ષેત્રે બીજં વપતિ।
12. 'બધા પક્ષીનો મજાક કરે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) સર્વે ખગસ્ય ઉપહાસં કુર્વન્તિ ।
 - B) સર્વે ખગસ્ય ઉપહાસં કરોતિ ।
 - C) સર્વે ખગમ્ ઉપહાસં કુર્વન્તિ ।
 - D) સર્વે ખગસ્ય ઉપહાસં ન કુર્વન્તિ ।
13. 'તે ચિત્ર જોઈને હસે છે.' - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) સઃ ચિત્રં નીત્વા હસતિ।
 - B) સઃ ચિત્રં દૃષ્ટ્વા હસતિ।
 - C) સઃ ચિત્રં દૃષ્ટ્વા વદતિ।
 - D) સઃ પત્રં દૃષ્ટ્વા હસતિ।

14. ‘પાંદડું નીચે પડે છે.’ - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) પર્ણમ્ અધઃ પતતિ।
 - B) પત્રમ્ અધઃ પતતિ।
 - C) પત્રાય અધઃ પતતિ।
 - D) પુષ્પમ્ અધઃ પતતિ।
15. ‘વાંદરો પણ દોડે છે.’ - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) વાનરાઃ અપિ ધાવતિ।
 - B) વાનરમ્ અપિ ધાવતિ।
 - C) વાનરઃ અપિ ધાવતિ।
 - D) વાનરઃ અપિ ન ધાવતિ ।
16. ‘વર્ગમાં પાંચ બારીઓ છે.’ - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) વર્ગે પશ્ચ વાતાયનમ્ અસ્તિ।
 - B) વર્ગે પશ્ચ વાતાયનાનિ સન્તિ।
 - C) વર્ગે પશ્ચ વાતાયનાનિ ભવન્તિ।
 - D) વર્ગે પંચ વાતાયનાનિ ન સન્તિ।
17. ‘મહેશ પાણી પીવે છે.’ - વાક્ય માટે સંસ્કૃતવાક્ય પસંદ કરો..
- A) મહેશઃ જલં પિબતિ।
 - B) મહેશઃ જલ પિબતિ।
 - C) મહેશ જલં પશ્યતિ।
 - D) મહેશઃ જલં પિબતિ।

પ્ર. - 2 (A) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. વાદળ વરસે છે.
2. પાણી વહે છે.
3. ખેડૂત સંતુષ્ટ થાય છે.
4. પશુઓના વાડામાં જાય છે.
5. બળદને લઈ જાય છે.

- ક) તુષ્યતિ કૃષકઃ।
- ખ) વૃષભં નયતિ।
- ગ) મેઘો વર્ષતિ।
- ઘ) નીરં પ્રવહતિ।
- ચ) ગોષ્ઠં ગચ્છતિ।

પ્ર. - 2 (B) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. ખેતર ખેડે છે.
2. બીજ વાવે છે.
3. ધાન્ય ઉગે છે.
4. સમૃદ્ધિ થાય છે.
5. મનુકુળની વૃદ્ધિ થાય છે.

- ક) સમૃદ્ધિઃ ભવતિ।
- ખ) મનુકુલવૃદ્ધિઃ।
- ગ) કર્ષતિ ક્ષેત્રમ્।
- ઘ) બીજં વપતિ।
- ચ) સસ્યં રોહતિ।

પ્ર. - 2 (C) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. એક પક્ષી છે.
2. તે વારંવાર બોલે છે.
3. કોણ નીરોગી છે ?
4. લોકો મજાક કરે છે.
5. પક્ષી નિરાશ થાય છે.

- ક) કઃ નીરોગઃ અસ્તિ?
- ખ) પક્ષી નિરાશઃ ભવતિ।
- ગ) સઃ પુનઃ પુનઃ વદતિ।
- ઘ) એકઃ પક્ષી અસ્તિ।
- ચ) જનાઃ ઉપહાસં કુર્વન્તિ।

પ્ર. - 2 (D) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. તે વનમાં જાય છે.
2. વૃક્ષ પર બેસે છે.
3. વૈદ્યર્ષિ વાગ્મદ્ છે.
4. વાગ્મદ્ સાંભળે છે.
5. પક્ષી ફરીથી બોલે છે.

- ક) વૈદ્યર્ષિ: વાગ્મદ્: અસ્તિ।
- ખ) વાગ્મદ્: શ્રુણોતિ।
- ગ) પક્ષી પુનઃ વદતિ।
- ઘ) સઃ વનં ગચ્છતિ।
- ચ) વૃક્ષે ઉપવિશતિ।

પ્ર. - 2 (E) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. હિતકારી ભોજન કરનાર
2. યોગ્યમાત્રામાં ભોજન કરનાર
3. ઋતુ અનુસાર ભોજન કરનાર
4. તે ઋષિને નમે છે.
5. પોતાના સ્થાને જાય છે.

- ક) સ્વસ્થાનં ગચ્છતિ।
- ખ) સઃ ઋષિં નમતિ।
- ગ) હિતભુક્
- ઘ) ઋતભુક્
- ચ) મિતભુક્

પ્ર. - 2 (F) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. યંત્ર ખરીદવા લાયક છે.
2. તેની શું વિશેષતા છે ?
3. તો બે યંત્ર આપો.
4. ગૃહકાર્યમાં ખૂબ ભૂલો છે.
5. મારા પિતા સહાય કરે છે.

- ક) તર્હિ દ્વે યન્ત્રે દદાતુ
- ખ) મમ પિતા સહાયતાં કરોતિ।
- ગ) યન્ત્રં ક્રણયોગ્યમ્ અસ્તિ।
- ઘ) તસ્ય કા વિશેષતા અસ્તિ?
- ચ) ગૃહકાર્યે બહવઃ દોષાઃ।

પ્ર. - 2 (G) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. ક્ષતરાથી ડરશો નહિ.
2. કેમ તે નથી કરડતો?
3. ખબર આજે પડશે.
4. બે ચોર બેંકમાં લૂંટ કરે છે.
5. ખોટી મહેનત રહેવા દે.

- ક) પરીક્ષણમ્ અધુના ભવિષ્યતિ।
- ખ) વ્યર્થશ્રમં મા કરોતુ।
- ગ) ચૌરદ્વયં વિક્તકોષે લુણ્ઠનં કરોતિ।
- ઘ) શ્વાનભયં ન અનુભવતુ।
- ચ) કિં સઃ ન દંશતિ?

પ્ર. - 2 (H) આપેલાં જોડકાં જોડો.

(પ્રશ્નદીઠ 1 ગુણ)

(અ)

(બ)

1. ખૂબ જ રુપિયા પ્રાપ્ત કરે છે.
2. સમાચારપત્રમાં સમાચાર આવશે.
3. ગણતરીની જાણ થઈ જશે.
4. એવું કંઈ પણ નથી.
5. તેનું કારણ છે.

- ક) વર્તમાનપત્રે વાર્તા આગમિષ્યતિ।
- ખ) ગણનાજ્ઞાનં ભવિષ્યતિ।
- ગ) વહૂનિ રુપ્યકાણિ પ્રાપ્નોતિ।
- ઘ) તસ્ય કારણમ્ અસ્તિ।
- ચ) તથા કિમપિ નાસ્તિ।

ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો

પ્રશ્ન - 1 નીચેના વાક્યોને સંસ્કૃતમાં લખો.

(પ્રશ્નદીઠ 2 ગુણ)

- 1) આ મારી શાળા છે.
- 2) મારું નામ મોહન છે.
- 3) વાદળ વરસે છે.
- 4) ખેડૂત બીજ વાવે છે.
- 5) ખેડૂત ખેતરમાં જાય છે.

- 6) પક્ષી આકાશમાં ઉડે છે.
- 7) લોકો મજાક કરે છે.
- 8) વૃક્ષ નીચે ઋષિ છે.
- 9) પક્ષી ફરીથી બોલે છે.
- 10) પક્ષી ઋષિને નમે છે.
- 11) પક્ષી સંતુષ્ટ થાય છે.
- 12) પક્ષી ઋષિની પાસે આવે છે.
- 13) ખેડૂત ખેતર ખેડે છે.
- 14) વિદ્યાર્થી શાળાએ જાય છે.
- 15) શિક્ષક પુસ્તક વાંચે છે.
- 16) ભક્ત મંદિરે જાય છે.
- 17) સિંહ જંગલમાં રહે છે.
- 18) ભારત મારો દેશ છે.
- 19) મારી શાળા સુંદર છે.
- 20) વનમાં એક વડલાનું ઝાડ છે.
- 21) શિયાળ વનમાં ભમે છે.
- 22) રાજા નગરમાં જાય છે.
- 23) પક્ષી વૃક્ષ ઉપર બેસે છે.
- 24) આ ઘોડો છે.
- 25) વિદ્યાલયમાં પુસ્તકાલય છે.
- 26) તે અભ્યાસ કરે છે.

અ. નિ. - Sn726 - કંઠસ્થ કરેલા સુભાષિત કે પદ્યના કોઈ ભાગનું લેખન કરે છે.

નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો

પ્રશ્ન - 1 આપેલ પદ્ય પૂર્ણ કરો.

(પ્રશ્નદીઠ 5 ગુણ)

1. મેઘો વર્ષતિ

..... ।

.....

.....ગોષ્ઠમ્ ॥

2. નયતિ ચ વૃષભં

..... ।

.....

.....ચ બીજમ્ ॥

3. રોહતિ સસ્યં

..... ।

.....

.....વૃદ્ધિઃ ॥